

УДК 796.072.2:378

МОДЕЛЮВАННЯ СИСТЕМИ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ВИКЛАДАЧІВ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ БАГАТОГАЛУЗЕВИХ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Федір ЗАГУРА

*Львівський державний університет фізичної культури
імені Івана Боберського, м. Львів, Україна*

Постановка проблеми. Проблема моделювання в педагогічних дослідженнях становить науковий інтерес багатьох дослідників, що підтверджують результати аналізу науково-педагогічної літератури. Зокрема, досліджують такі аспекти, як теоретичні засади та методологічні підходи, що застосовуються під час моделювання; моделювання освітнього процесу та освіти загалом; моделювання початкової професійної підготовки фахівців; моделювання професійної діяльності фахівців тощо [1, 5].

Актуальність. У контексті нашого дослідження передусім варто окреслити сутність понять «модель» та «моделювання». Сучасний психолого-педагогічний словник містить таке визначення поняття «модель»: «відтворення чи відображення об'єкта, задуму (конструкцій), опису чи розрахунків, що відображає, імітує, відтворює принципи внутрішньої організації або функціонування, певні властивості,

ознаки чи (та) характеристики об'єкта дослідження чи відтворення (оригіналу)». Побудова моделі фіксує штучно створений зразок певного об'єкта, який відображає структуру, властивості, функції, зв'язки та відношення між елементами цього об'єкта [4].

Дослідники зауважують, що модель слід трактувати як систему, що відображає специфіку об'єкта вивчення: «модель – це допоміжний об'єкт, який знаходиться у певній відповідності до об'єкта, що вивчається (оригіналу), і є більш зручним для дослідження оригіналу». Модель характеризується функціями: ілюстративною (схематична – взаємозв'язок складників); гносеологічною (чітке розуміння й глибоке дослідження об'єкта); критеріальною (аналізування й оцінювання об'єкта); прогностичною (прогнозування на подальше упровадження); перетворювальною (вибір ефективних способів і шляхів удосконалення об'єкта) [4, 5].

Щодо моделювання, то у «Словнику-довіднику з професійної педагогіки» подано таке визначення поняття «моделювання» – «дослідження будь-яких явищ, процесів або систем об'єктів шляхом побудови та вивчення їхніх моделей; використання моделей для визначення або уточнення їхніх характеристик та раціоналізації побудови об'єктів, що знову конструюються». Автори зазначають, що моделювання характеризує наявність чітко визначеної структури, до якої належать: «1) постановка задачі; 2) створення і вибір моделі з метою вивчення оригіналу; 3) вивчення моделі; 4) перенесення даних, отриманих у результаті вивчення моделі, на оригінал» [2, 3].

Варто зауважити, що дослідники виокремлюють вимоги до побудови моделі. Зокрема, йдеться про: «адекватність, тобто відповідність моделі вихідній реальній системі і облік, перш за все, найбільш важливих якостей, зв'язків і характеристик; точність, тобто ступінь збігу отриманих в процесі моделювання результатів із заздалегідь встановленими, бажаними; універсальність, тобто пристосування моделі до аналізу ряду однотипних систем в одному або декількох режимах функціонування; доцільна економічність, тобто точність одержуваних результатів і спільність рішення задачі повинні ув'язуватися з витратами на моделювання» [2, 3, 5].

Мета дослідження – змоделювати систему професійного розвитку викладачів фізичного виховання багатогалузевих закладів

вищої освіти, яка б відображала її основні компоненти, взаємозв'язки між ними і функціональні ознаки.

Результати дослідження. Відповідно до авторського задуму, така система має охоплювати взаємопов'язані компоненти та відображати функціональні зв'язки між ними, а також слугувати взірцем, яким можуть послуговуватися багатогалузеві заклади вищої освіти для формування власних систем професійного розвитку викладачів фізичного виховання. В основу моделювання системи професійного розвитку викладачів фізичного виховання багатогалузевих закладів вищої освіти покладено результати аналізу:

- нормативно-правового поля, що окреслює професійну компетентність сучасного викладача закладу вищої освіти,
- вимог закладів вищої освіти до професійної компетентності викладачів фізичного виховання, що представляють працевдавців на сучасному ринку праці,
- різноманітних аспектів професійної діяльності викладачів фізичного виховання багатогалузевих закладів вищої освіти.

Запропонована система професійного розвитку викладачів фізичного виховання багатогалузевих закладів вищої освіти охоплює підсистеми, серед яких: цільова підсистема, концептуально-методологічна підсистема, теоретико-змістова підсистема, організаційно-операційна підсистема, діагностично-результативна підсистема (рис. 1). Усі названі підсистеми є взаємопов'язаними між собою та формують цілісність системи професійного розвитку викладачів фізичного виховання класичних і технічних закладів вищої освіти.

Організаційно-педагогічні умови реалізації системи ІІІ викладачів ФВ: 1) застосування дієвих механізмів стимулювання позитивної мотивації викладачів фізичного виховання до професійного розвитку на неперервній основі;

Вимоги до кваліфікації викладачів ФВ багаталузових ЗВО

Заняти суспільства, вимоги ринку праці, інтереси стейкхолдерів

Система професійного розвитку викладачів фізичного виховання багаталузових закладів вищої освіти (СПР ФВФ БЗВО)

Специфіка професійної діяльності викладачів ФВ багаталузових ЗВО

Цільова підсистема

Мета: реалізація професійного та особистого розвитку викладачів ФВ на неперервній основі в конструктивному академічному середовищі багаталузового ЗВО, що відповідає їхнім інтересам, а також потребам самого ЗВО, який здійснює освітню, науково-інноваційну, міжнародну та організаційну діяльність у відповідь на запити суспільства, з урахуванням специфіки його соціального, економічного, політичного та культурного розвитку

Завдання:

- 1) формування мотивації та позитивного ставлення викладачів ФВ багаталузових ЗВО до професійного розвитку на неперервній основі;
- 2) поглиблення знань, формування і розвиток, удосконалення вмінь і навичок, подальший розвиток професійних цінностей та ставлення, як ключових чинників забезпечення високої якості професійно-педагогічної діяльності викладачів ФВ;
- 3) удосконалення академічного середовища БЗВО, що сприяє функціонуванню системи професійного розвитку викладачів ФВ;
- 4) забезпечення умов для реалізації професійного розвитку викладачів ФВ багаталузових ЗВО на основі інтеграції зовнішніх та внутрішніх ресурсів

концептуально-методологічна підсистема

Концепція професійного розвитку

Методологічний концепт

Теоретичний концепт

Технологічний концепт

Принципи: науковості і практичності спрямованості, плучкості, інтегрованості, відкритості, системності, варіативності, колективності, контекстного навчання, індивідуалізації та особистісного спрямування, проблемності, рефлексивності, активного навчання

Підходи: антропоцентричний, андрагогічний, міждисциплінарний, парадигма малійний, системний, системно-структурний, синергетичний, діяльнісний, компетентісний, аксіологічний, аксіологічний, культурологічний, компетентісний, особистісно орієнтований, модульний

Вибіри: філософський, антропологічний, психологічний, економічний, управлінський, андрагогічний.

Концепції та ідеї: прогресивізму, екзистенціалізму, конструктивізму, коннективізму.

Теорії: трансформаційна теорія навчання, теорія організації, людського капіталу, систем, досвідного навчання, теорія про стилі навчання та навчальний цикл

Організаційно-педагогічні умови реалізації системи ІІІ викладачів ФВ: 2) гармонізація змісту професійного розвитку викладачів фізичного виховання з потребами професійної діяльності та підтресанням науково-педагогічних працівників, кафедр, факультетів, багаталузового закладу вищої освіти на рівні систем професійного розвитку;

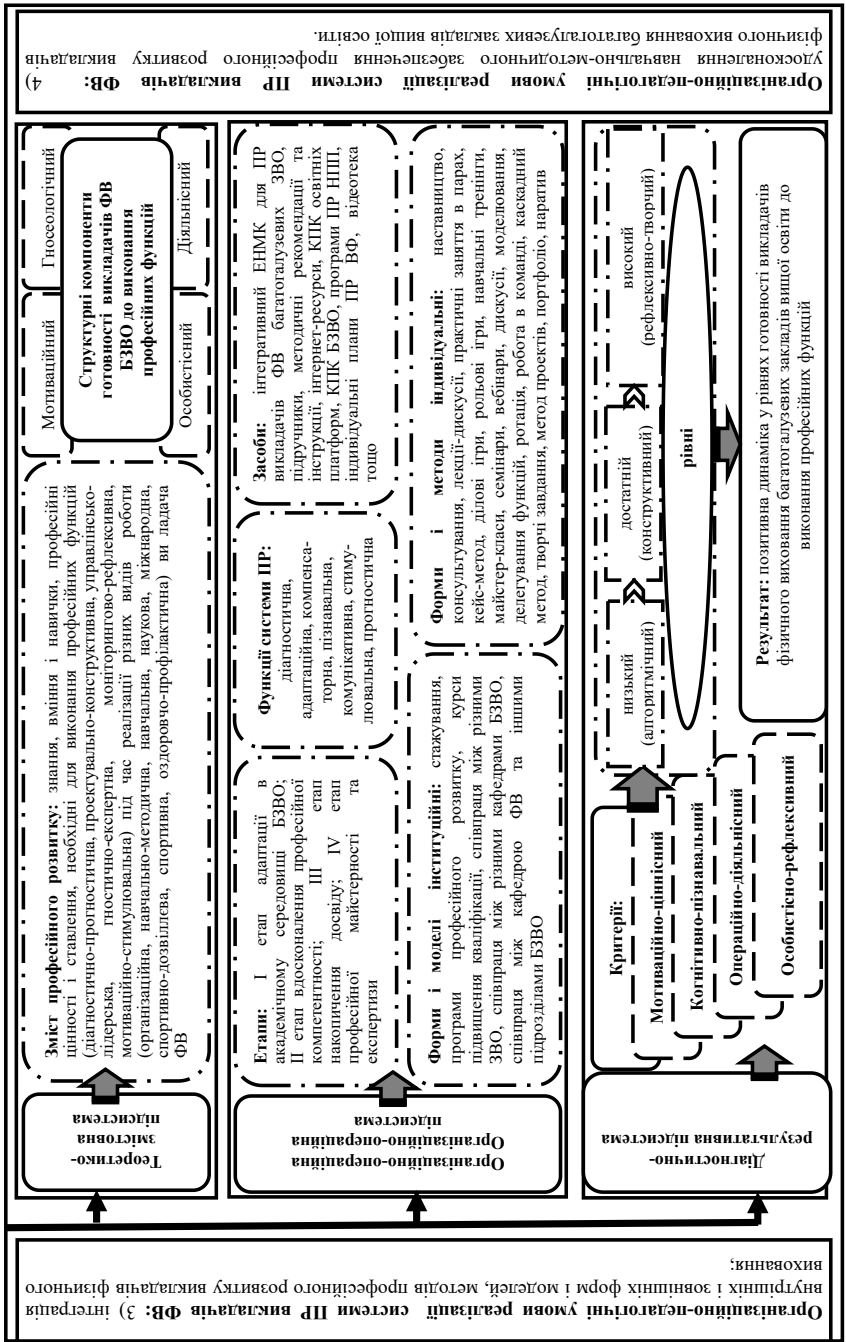

Рис. 1. Модель системи професійного розвитку викладачів фізичного виховання багатогалузевих ЗВО

Висновок. На підставі проведених досліджень та аналізу практичного досвіду представлено модель системи професійного розвитку викладачів фізичного виховання багатогалузевих закладів вищої освіти та охарактеризовано її підсистеми, а також організаційно-педагогічні умови, необхідні для реалізації системи професійного розвитку викладачів фізичного виховання багатогалузевих закладів вищої освіти.

Список використаних джерел

1. Педагогічне моделювання: стан і тенденції розвитку. *Теорія і практика управління соціальними системами*, 3, 64–71.
2. Загура, Ф. І., & Мукан, Н. В. (2022). Пропозиції програм професійного розвитку для викладачів фізичного виховання у багатогалузевих закладах вищої освіти України. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*, 84, 172–176.
3. Мукан, Н., & Загура, Ф. (2022). Професійна діяльність викладача фізичного виховання: досвід багатогалузевих закладів вищої освіти України. *Реалізація освітніх ініціатив в умовах воєнного часу: вітчизняний та зарубіжний досвід: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (18–19 жовтня 2022 р.)*. (с. 20–23). Львів: Національний університет «Львівська політехніка».
4. Семенова, А. В. (ред.). (2006). *Словник-довідник з професійної педагогіки*.
5. Стинська, В. (2020). Моделювання професійної діяльності майбутніх викладачів закладів вищої освіти. *Нові технології навчання*, 94, 321–325.